

Antropogonija roka stilā

«Nebūtu slikti, ja libretu varētu lasīt arī skatītāji; mums pašiem plašā atvēzienā rakstīto, simbolisma pilno tekstu izprast sākumā nemaz nebija tik vienkārši,» pirmo sastapšanos ar Māra Čaklā antropogonisko [cilvēka radīšanas mīta versijas] tēlojumu «Čigāns sapnī» uz Daugavpils teātra skatuves atceras Jāņa lomas tēlotājs Nacionālā teātra aktieris Egils Melbārdis. «Čigāna» skatuves dzīves dažos mēnešos atziņā, ka «izdarīts un saprasts pareizi», dzejniekam pievienojušies Teātra gada balvas nomināciju pārzinātāji, tās kandidātu skaitam piepulcinot Egilu un mūzikas autoru Juri Kulakovu. Šonedēļ ar savu pirmo rokoperu Daugavpils teātris pirmoreiz devies ārpus savas pilsētas. Jelgavas kultūras namā «Čigānu sapnī» viņi rādīs šovakar.

Egils Melbārdis:

Jā, sadzīviska šī izrāde patiesi nav. Tās specifika ir tīras lietas. Arī mans varonis – radīts kā balta lapa. Pēc tam, pamatā ņemot tīro un pozitīvo, viņu mēģina iespaidot pārējie. Tālāk, kā jau dzīvē notiek... Katrs nāk ar savām emocijām, neiztiek bez nelieliem konfliktiem. Bet galvenais ir tas, ka pamatā cilvēks ir labs. Jebkurš cilvēks, vienalga, kādu dzīves ceļu iet un par ko kļūst. Tā ir mana pārliecība, un to izrādē arī mēģinu īstenot.

Ieva Akuratere:

Tādu – iesvētītu, apmācītu un potenciāli labu – mēs viņu palaižam un gaidām pirmajā patstāvīgajā rīcībā paustu attieksmi pret dzīvi. Un izrādes beigās tas arī notiek – viņš kļūst par vīrieti. Man «Čigāns sapnī» simbolizē pārliecību, ka, lai arī nekad īsti nezinām ne atalgojumu, ne balvu, neko no tā, kas būs, varam izvēlēties, kā izturēties pret to, kas notiek pašlaik: pozitīvi, negatīvi, atļūstiski, žēlsirdīgi, ar mīlestību, cerību, darbību. Situācija no tā nemainīsies, mainīgi ir mūsu depresijas un laimes stāvokļi. Pasauli veido šie mazie mozaikas gabaliņi – mūsu attieksme. Simtprocentīgi droši neviens taču nezinām ne to, kas bijis pirms mūsu dzīves, ne to, kas būs pēc tam. Mēs varam tikai ticēt, cerēt un mīlēt. Izrādē šī trīsvienība ir brīvība, gudrība un mīlestība, kas iniciē jaunradīto cilvēku.

Kāda vieta šajā trīsvienībā ir jūsu tēlam?

I.A.: Vārds, kuru viņai devis Māris Čaklais, ir Dzīne. Es to uztveru kā dziņu, vitalitāti; dzīvības dziņu un visu, kas ar to saistās: sievišķība, dzīvības turpināšana. Ideālo īpašību apvienojums, pēc kura, kā saprotu, visi taču tā ilgojamies. Un izrādē simboliskā tvērumā top jauna civilizācija, iedomātais ideālais varonis – kāds, mūsaprāt, tas varētu būt. Viņa veidošanā vajadzīga gan vitalitāte, gan mīlestība, pilnīga visatdevība, sievišķīguma iemiesojums, neizmērojama lepnuma un vienlaikus tikpat lielas piekļāvības un maiguma pilna būtne. Mīlestība, kas kopā ar Gudrību un Brīvību rada un veido cilvēku.

Strādāt ir interesanti: iecere izteikta tik lielos vilcienos, izspēlēta tādos nosacītības simbolos, bet tuvojoties jūti tik daudz pazīstamu, sīku, jauku, īstu cilvēcisku vibrāciju, ka tēlus pavisam droši var «būvēt» uz pilnīgi reālām sajūtām. Zināmam pārpasaulīgumam (ideālismam), kā jau simboliski tvertos tēlos, jābūt, bet tas jau nav grūti.

E.M.: Man svarīga bija jau pieminētās tīrības izjūtas uzturēšana. Nevarētu teikt, ka tā būtu sagādājusi ārkārtīgas grūtības, likusi sevi «lauzt». Gluži otrādi, šī ideja man ir ļoti tuva un «šausmīgi» patīk. Tā ka darbs gluži vienkārši sagādāja milzīgu baudu. Domāju, ka manas un autora domas sakrita. Interesanti bija arī tas, ka sākumā mums bija cita Dzīne (Maija Korkliša), un citādi veidojās arī mans tēls. Izrāde ir reaģēšanas un sajūtu lieta, un partneru kontakts, manuprāt, tieši šajā gabalā ir īpaši svarīgs.

Bezvārdu saspēle?

E.M.: Jā. Teksts ir skaists, tas nes jēgu, bet manā uztverē šajā gadījumā ir sekundārs – man kā tēlam galvenais ir sajūtu spēle.

Kā tā atšķiras, mainoties Dzīnes tēlotājām?

E.M.: Iepriekšējais variants bija vēl simboliskāks. Varbūt nedaudz atsvešināts. Ievas Dzīne ir cilvēcīgāka. Iepriekš vairāk spēlējām absolūtā kategorijās – meitenīga, gaiša, nevainīga mīlestība. Tagad ir sarežģītāk: klāt nākušas cilvēcīgās vājības, jēga vairs nav tik vispārīga. Līdz ar to mainās mana tēla uztvere un attieksme – tāpat kā atšķiras mīlestība pret dievību un mīlestība pret sievieti.